

Papež Benedikt XVI.

Okrožnica

LJUBEZEN V RESNICI

CARITAS IN VERITATE

Družina
Ljubljana
2009

Papež Benedikt XVI.
OKROŽNICA LJUBEZEN V RESNICI

Izvirnik:
Papa Benedetto XVI
LETTERA ENCICLICA CARITAS IN VERITATE

© Libreria Editrice Vaticana 2009
© Slovenska izdaja: Družina, d. o. o., Ljubljana
zanjo dr. Janez Gril

Prevod Pavel Peter Bratina
Opombe, redakcija
in spremna beseda Rafko Valenčič
Lektoriranje Marija Bratina
Prelom Družina, d. o. o.
Naklada 1800
Tisk Tiskano v Sloveniji
Ljubljana 2009

Več informacij o knjigah založbe Družina dobite na
www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-732.2-284

BENEDICTUS XVI, papež

Ljubezen v resnici = Caritas in veritate : okrožnica / Benedikt
XVI. ; [prevod Pavel Peter Bratina ; spremna beseda Rafko
Valenčič]. - Ljubljana : Družina, 2009

Prevod dela: Lettera enciclica Caritas in veritate

ISBN 978-961-222-772-2

247316736

Papež Benedikt XVI.

Okrožnica

LJUBEZEN V RESNICI

CARITAS IN VERITATE

**o celostnem človeškem napredku
v ljubezni in resnici**

*Škofofom, duhovnikom in diakonom,
osebam posvečenega življenja, vernim laikom
in vsem ljudem dobre volje!*

UVOD

1. Ljubezen v resnici, o kateri je s svojim življenjem, predvsem pa s svojo smrtjo in vstajenjem pričeval Jezus Kristus, je poglobljena gonilna sila za doseg resničnega napredka vsakega človeka in vsega človeštva. Ljubezen – *caritas* – je edinstvena moč, ki ljudi priganja, da si pogumno in veliko-dušno prizadevajo za pravičnost in mir. Je moč, ki izvira iz Boga, večne ljubezni in popolne resnice. Vsakdo doseže lastno dobro tako, da sprejme načrt, ki ga ima Bog z njim, in ga želi v polnosti uresničiti: v tem načrtu namreč najde resnico o sebi, in ko jo sprejme, postane svoboden (prim. Jn 8,22). Braniti resnico, predložiti jo s ponižnostjo in prepričanjem ter pričevati zanjo z življenjem je zahtevna in nenadomestljiva oblika ljubezni. Ta se namreč »veseli resnice« (1 Kor 13,6). Vsi ljudje notranje težijo po pristni ljubezni: ljubezen in resnica jih nikoli popolnoma ne zapustita, ker sta božji klic v

srcu in razumu vsakega človeka. Jezus Kristus očičuže iskanje ljubezni in resnice naše človeške bede in ju osvobaja ter nam v polnosti razkriva pobudo ljubezni in pravi življenjski načrt, ki nam ga je pripravil Bog. V Kristusu postaja *ljubezen v resnici* njegov osebni obraz, vabilo, da ljubimo svoje brate z resnico njegovega načrta. Kajti on je Resnica (prim. Jn 14,6).

2. Ljubezen je glavna pot družbenega nauka Cerkve. Vsaka odgovornost in prizadevanje, ki ju opisuje ta nauk, zajema iz ljubezni, ki po Jezusovem nauku obsega vso postavo (prim. Mt 22,36–40). Ljubezen je pravo jedro osebnega odnosa do Boga in bližnjega; je počelo *mikroodnosov*: prijateljskih, družinskih, malih skupin; pa tudi *makroodnosov*: družbenih, gospodarskih, političnih. Za Cerkev – poučeno iz evangelija – je ljubezen vse, ker, kakor uči sv. Janez (prim. 1 Jn 4,8.16) in spominja moja okrožnica »Bog je ljubezen« (*Deus caritas est*): vse izhaja iz božje ljubezni, po njej se vse oblikuje, k njej vse teži. Ljubezen je največji dar, ki ga je Bog dal ljudem, je njegova obljuba in naše upanje.

Zavedam se stranpoti in siromašenja pomena ljubezni, s katerim se je in se še spogleduje, posledično pa tudi nevarnosti njenega napačnega razumevanja, izločanja iz etičnega obnebjja in, vsekakor, ovir za njeno pravilno vrednotenje. V vsakem družbenem, pravnem, kulturnem, političnem, gospodarskem okolju, ali v obnebjjih, ki so bolj izpostavljena tej nevarnosti, zlahka izjavljajo, da je moralna odgovornost pri interpretiranju in upravljanju nepomembna. Od tod potreba po združitvi ljubezni in resnice, ki jo je sv. Pavel označil kot »resnica v ljubezni« – »*veritas in caritate*« (Ef 4,15), pa tudi z dopolnilom »ljubezen v resnici« – »*caritas in veritate*«. Resnico je treba iskati, najti in izraziti v »ekonomiji« ljubezni, toda tudi ljubezen je treba hkrati razumevati, vrednotiti in uresničevati v luči resnice. Tako smo ljubezni vrnili službo, ki jo osvetljuje resnica, prispevali pa smo tudi k potrditvi resnice, ji pokazali moč, s katero se lahko potrdi in izkaže v stvarnem družbenem življenju. To pa v današnjem družbenem in kulturnem okolju, ki resnico relativizira, postaja do nje brezbrizno in se ji upira, ni malo.

3. Zaradi te tesne povezanosti z resnico lahko prepoznavamo ljubezen kot pristen izraz človečnosti in temeljno sestavino v človeških odnosih, tudi javnih. *Ljubezen blesti* in jo lahko pristno živimo *samo v resnici*. Resnica je luč, ki daje ljubezni smisel in vrednost. To je hkrati luč razuma in vere, po kateri razumnost prihaja do naravne resnice in nadnaravne ljubezni: v njej dojemata pomen podaritve, sprejemanja in občestvenosti. Brez resnice zdrkne ljubezen v sentimentalizem. Ljubezen postaja prazna lupina, ki jo je treba samovoljno napolniti. V kulturi brez resnice je ljubezen usodno tveganje. Je plen čustev in naključnih mnenj ljudi, do svojega nasprotja zlorabljenih in popačenih besed. Resnica rešuje ljubezen pred težavami emotivizma, ki jo ropa vzajemne in družbene vsebine, in pred fideizmom, ki ji krati človeški in univerzalni dih. Ljubezen odseva v resnici osebno in družbeno razsežnost ter oznanja vero v svetopisemskega Boga, ki je hkrati »*Agápe*« in »*Logos*«: Božja ljubezen in Resnica, Ljubezen in Beseda.

4. Kajti ljubezen, polno resnice, lahko človek dojame v bogastvu vrednot, ki jo je treba deliti in posredovati. *Resnica* je namreč »*logos*«, ki ustvarja »*dia-logos*«, torej sporočilo in skupnost. Ko resnica pomaga ljudem, da se osvobodijo mnenj in subjektivnih vtisov, soglašajo s tem, da presežejo kulturne in zgodovinske meje in se spogledajo z oceno vrednot in bistvom stvari. Resnica odpira in povezuje razumevanje v *logos* ljubezni: to je krščansko oznanilo in pričevanje ljubezni. V sedanjem družbenem in kulturnem okolju, v katerem je razširjeno nagnjenje po relativizaciji resničnega, nam življenje ljubezni v resnici pomaga razumeti, da je sprejemanje vrednot krščanstva koristno, predvsem pa nujno potrebno za vzpostavitev pravične družbe in za resničen celostni človeški razvoj. Krščanstvo ljubezni brez resnice lahko kaj hitro zamenjamo s prijaznimi čustvi, koristnimi za družbeno sožitje, vendar postranskimi. Tako ne bi bila več pravo in dejansko mesto za Boga v svetu. Brez resnice je ljubezen potisnjena v ozke in zasebne odnose. Izločena je iz načrtov in postopkov vsestranskega dometa pri oblikovanju človeškega razvoja v dialogu med znanjem in ravnanjem.

5. Božja ljubezen je sprejeta in darovana ljubezen. Je »milost« (cháris). Njen izvir je ljubezen, ki priteka od Očeta po Sinu v Svetem Duhu. Je ljubezen, ki se po Sinu sklanja nad nas. Je stvariteljska ljubezen, po kateri smo; je odrešenijska ljubezen, po kateri smo odrešeni. Ljubezen, ki jo je razodel in uresničil Kristus (prim. Jn 13,1) ter je »izlita v naša srca po Svetem Duhu« (Rim 5,5). Ljudje, naslovljenci božje ljubezni, so postavljeni za prejemnike ljubezni, poklicani, da sami postanejo orodje milosti, da bi božjo ljubezen posredovali drugim in tkali mreže ljubezni.

Na to dinamiko prejete in podarjene božje ljubezni odgovarja družbeni nauk Cerkev. Ta je »*caritas in veritate in re sociali*« (»ljubezen v resnici v družbenih zadevah«); oznanilo resnice o Kristusovi ljubezni v družbenih zadevah. Takšen nauk je služba ljubezni, vendar v resnici. Resnica brani in izraža moč osvobajanja ljubezni v vedno novem zgodovinskem dogajanju. Resnica vere in razuma je v razlikovanju med dvema spoznavnima območjema, hkrati pa v njunem dopolnjevanju. Razvoj, družbena blaginja, usklajeno reševanje zapletenih družbenogospodarskih vprašanj, ki mučijo človeštvo, potrebujejo to resnico. Še več, potrebujejo, da to resnico ljubimo in zanjo pričujemo. Brez resnice, brez zaupanja in ljubezni do resničnega, ni družbene zavesti in odgovornosti; družbeno ravnanje se na milost in nemilost zaplete v zasebne koristi ter logiko oblasti, ki v težkih trenutkih, kakršni so danes, vplivajo na družbo razkrojevalno, toliko bolj na družbo, ki se globalizira.

6. »Ljubezen v resnici« - »*Caritas in veritate*« je načelo, na katerem je utemeljen družbeni nauk Cerkev, načelo, ki je dejavno v orientacijskih merilih moralnega dejanja. Navesti želim dve, ki posebej nalagata skrb za razvoj družbe na poti v globalizacijo: *pravičnost in skupno dobro (iustitia, bonum commune)*.

Najprej pravičnost. *Ubi societas, ibi ius*: vsaka družba si izdela lasten sistem pravičnosti. Božja ljubezen presega pravičnost, ker ljubi in daje, daruje drugemu od »svojega«; vendar ni nikoli brez pravičnosti, ki nas sili, da dajemo drugemu, kar je

»njegovega«, se pravi to, kar mu pripada zaradi njega samega in njegovega dela. Ne morem drugemu »darovati« od svojega, ne da bi mu prej dal to, kar mu pripada iz pravičnosti. Kdor ljubi druge z božjo ljubeznijo, je do njih predvsem pravičen. Ne le, da pravičnost ljubezni ni tuja, ne le, da njena pot ni alternativna ali vzporedna z ljubeznijo: pravičnost je neločljivo, »notranje povezana z ljubeznijo«.¹ Pravičnost je prva pot ljubezni ali, kakor bi rekel Pavel VI., njena »najmanjša mera« (»minimum«),² sestavni del tiste ljubezni »v dejanju in resnici« (1 Jn 3,18), h kateri spodbuja apostol Janez. Po eni strani ljubezen zahteva pravičnost: priznavanje in spoštovanje zakonitih pravic posameznikov in narodov. Prizadeva si za postavitve »človeškega mesta« (civitas hominum, človeške družbe, op. pr.) po pravici in pravičnosti. Po drugi strani pa ljubezen presega pravičnost in jo dopolnjuje z logiko daru in odpuščanja.³ »Človeškega mesta« ne zidajo samo pravna razmerja in dolžnosti, marveč še bolj in še prej odnosi za-stonjskosti, usmiljenja in občestvenosti. Ljubezen do bližnjega vedno razodeva tudi božjo ljubezen, saj daje vsakemu prizadevanju za pravičnost v svetu teološko in odrešenijsko vrednost.

7. Zatem je treba biti zelo pozoren do skupnega dobrega. Ljubiti človeka pomeni želeti njegovo dobro in se zanj učinkovito truditi. Poleg osebnega dobrega je še dobro, ki je vezano na družbeno življenje ljudi: skupno dobro. Je dobro »nas vseh«, ki ga sestavljajo posamezniki, družine in vmesne skupine, ki se povezujejo v družbeno skupnost.⁴ Ne gre za dobro, ki bi ga iskali zaradi njega samega, marveč zaradi ljudi, ki

¹ Pavel VI., Okrožnica *O delu za razvoj narodov* (*Populorum progressio*, 22. 3. 1967), 22: AAS 59 (1967) 268; glej J. Juhant – R. Valenčič, *Družbeni nauk Cerkve*, Mohorjeva družba, Celje 1994, 397–424; prim. Drugi vati-kanski cerkveni zbor, *Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu* (*Gaudium et spes*, 1965) 69.

² *Govor ob dnevu razvoja* (23. 8. 1968): AAS 60 (1968) 626–627.

³ Prim. Janez Pavel II., *Poslanica za svetovni dan miru 2002*: AAS 94 (2002) 132–140.

⁴ Prim. *Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu*, 26.

sestavljajo družbeno skupnost in ki lahko samo v njej resnično in učinkoviteje dosežajo svoje dobro. Hoteti *skupno dobro* in si zanj prizadevati je *zahteva pravičnosti in ljubezni*. Truditi se za skupno dobro pomeni po eni strani skrb, po drugi pa korist od tiste celote ustanov, ki pravno, civilno, politično, kulturno sestavljajo ogrodje družbenega življenja in se tako oblikuje *pólis*, mesto. Bližnjega ljubimo toliko bolj učinkovito, kolikor bolj se trudimo za skupno dobro skladno tudi s svojimi stvarnimi potrebami. K tej ljubezni je v skladu s svojim poklicem in svojim vplivom v *pólisu* poklican vsak kristjan. To je institucionalna – lahko bi rekli tudi politična – pot ljubezni, ki ni manj usposobljena in jasna, kot naj bi bila ljubezen, ki vodi k bližnjemu neposredno, mimo institucionalnega posredovanja *pólisa*. Ko prizadevanje za skupno dobro razvema ljubezen, zmore več kot zgolj svetno ali politično prizadevanje. Kakor vsako prizadevanje za pravičnost se tudi to vpisuje med tisto pričevanje božje ljubezni, ki z delovanjem v času pripravlja večnost. Ko človekovo delo na zemlji navdihuje ljubezen, prispeva k zidanju tistega vesoljnega *božjega mesta (civitas Dei)*, h kateremu je usmerjena zgodovina človeške družine. V družbi, ki je na poti globalizacije, se skupno dobro in prizadevanje zanj ne moreta odpovedati razsežnostim celotne človeške družine, se pravi skupnosti ljudstev in narodov,⁵ tako da se sooblikuje edinost in mir v *človeškem mestu* in ga do neke mere spreminja v predpodobo božjega mesta brez pregrad.

8. Z objavo okrožnice *Delo za razvoj narodov (Populorum progressio)* leta 1967 je moj spoštovani predhodnik papež Pavel VI. osvetlil veliko témo razvoja narodov s sijajem resnice in z blago lučjo Kristusove ljubezni. Zatrdil je, da je Kristusovo oznanilo prvi in poglavitni dejavnik razvoja,⁶ in nam naročil, naj pogumno in preudarno stopamo po poti razvoja,⁷ se pravi

⁵ Janez XXIII., Okrožnica *Mir na zemlji (Pacem in terris)*, 11. 4. 1963): AAS 55 (1963) 268–270; glej J. Juhant – R. Valenčič, *Družbeni nauk Cerkve*, Mohorjeva družba, Celje 1994, 281–315.

⁶ Prim. *prav tam* 16: AAS 55 (1963) 265.

⁷ Prim. *prav tam*, 82: AAS 55 (1963) 297.

z žarom ljubezni in modrostjo resnice. To je izvirna resnica božje ljubezni, ki nam je bila dana, milost, ki odpira naše življenje daru in nas usposablja, da zaupamo v celostni razvoj »vsakega človeka in vsega človeštva«,⁸ v »prehod od manj človeških do bolj človeških razmer«,⁹ kar dosežemo tako, da premagujemo težave, ki jih neizogibno srečujemo ob poti.

Po več kot štiridesetih letih od objave okrožnice se želim pokloniti spominu velikega papeža Pavla VI. in ga počastiti. Povzeti želim njegov nauk o *celostnem človeškem razvoju* in tako stopiti na pot, ki jo je začrtal, da bi ga posodobil za naš čas. To posodabljanje se je začelo z okrožnico *O skrbi za socialno vprašanje (Sollicitudo rei socialis)*, s katero je božji služabnik Janez Pavel II. hotel počastiti objavo okrožnice *O delu za razvoj narodov (Populorum progressio)* ob njeni dvajsetletnici. Dotlej je bila podobnega spomina deležna le okrožnica *O novih stvarih (Rerum novarum)*. Dvajset let pozneje sem prepričan, da si kakor »v svojem času okrožnica *O novih stvarih*« zasluži podoben premislek tudi okrožnica *O delu za razvoj narodov*, premislek, ki naj bi osvetlil napredovanje človeštva po poti združevanja.

9. Ljubezen v resnici – *caritas in veritate* – je za Cerkev v razvijajočem se in vseobsegajočem svetu globalizacije velik izziv. Nevarnost našega časa je v tem, da vzajemni odnos med vestjo in razumom, iz katerega se lahko poraja resnični človeški razvoj, ne bi imel nobenega etičnega vpliva na dejansko odvisnost med ljudmi in narodi. Samo z *ljubeznijo, razsvetljeno z lučjo razuma in vere*, je mogoče slediti ciljem razvoja, obdarjenim z bolj človeško in počlovečujočo vrednostjo. Delitev dobrin in virov, iz katere prihaja pristen razvoj, zagotavlja poleg tehničnega napredka in pristnega sožitja tudi sposobnost ljubezni, ki zlo premaguje z dobrim (prim. Rim 12,21) ter vzpostavlja medsebojno povezanost vesti in svobode.

⁸ Prim. Pavel VI., Okrožnica *O delu za razvoj narodov*, 42: AAS 59 (1967) 278.

⁹ *Prav tam*, 20: AAS 59 (1967) 267.

Cerkev nima tehničnih rešitev, ki bi jih ponudila,¹⁰ in se »nikakor ne mara vmešavati v politiko držav«,¹¹ Mora pa v vsakem času in potrebi izpolniti poslanstvo resnice do družbe, ki bo po meri človeka, njegovega dostojanstva in njegove poklicanosti. Brez resnice podležemo empirističnim in skepticističnim življenjskim nazorom, ki se niso sposobni dvigniti nad prakso, ker jih ne zanimajo vrednote – včasih niti pomeni –, s katerimi bi jo presojali in usmerjali. Zvestoba človeku zahteva *zvestobo resnici*, ki je edino *zagotovilo svobode* (prim. Jn 8,32) in *možnosti celostnega človekovega razvoja*. Zato Cerkev išče resnico, jo neutrudno oznanja in jo priznava povsod, kjer se razodeva. Temu poslanstvu resnice se Cerkev ne more odpovedati. Njen družbeni nauk je poseben vidik tega oznanila: je služba resnici, ki osvobaja. Odprto za resnico, pa naj prihaja od kateregakoli spoznanja, jo družbeni nauk Cerkve sprejema, drobce, v katerih se pogosto nahaja, pa sestavlja v celoto in jo v vedno novem življenjskem izkustvu posreduje posameznikom in narodom.¹²

¹⁰ Prim. *Cerkev v sedanjem svetu*, 36; Pavel VI., Apostolsko pismo *Ob osemdesetletnici* (14. 5. 1971) 4: AAS 63 (1971) 403–404; glej J. Juhant – R. Valenčič, *Družbeni nauk Cerkve*, str. 427–450; Janez Pavel II., Okrožnica *Ob stoletnici (Centesimus annus)*, 1. 5. 1991) 43: AAS 83 (1991) 847.

¹¹ Pavel VI., Okrožnica *O delu za razvoj narodov*, 13: AAS 59 (1967) 263–264.

¹² Prim. Papeški svet *Iustitia et pax, Kompendij družbenega nauka Cerkve*, Družina, Ljubljana 2006, 76.

1. poglavje

SPOROČILO OKROŽNICE O DELU ZA RAZVOJ NARODOV

10. Novo branje okrožnice *O delu za razvoj narodov* po več kot štiridesetih letih od njenega izida nas spodbuja k zvestobi njenemu sporočilu ljubezni in resnice ter k premišljevanju v okviru posebnega učenja papeža Pavla VI. in še splošneje v obnebjū izročila družbenega nauka Cerkve. Nato je treba ovrednotiti različne pojme, v katerih se danes, drugače kakor tedaj, zastavlja vprašanje razvoja. Pravilno stališče je torej *izročilo apostolske vere*,¹³ stara in nova dediščina, zunaj katerega bi bila okrožnica *O delu za razvoj narodov* listina brez korenin, vprašanja razvoja pa bi se zožila zgolj na sociološke podatke.

11. Okrožnica *O delu za razvoj narodov* (1967) je bila objavljena kmalu po sklepu 2. vatikanskega cerkvenega zbora (1962–1965). V prvih členih celo omenja svojo tesno povezanost s cerkvenim zborom.¹⁴ Dvajset let pozneje je papež Janez Pavel II. v okrožnici *O skrbi za socialno vprašanje* poudaril plodno razmerje te okrožnice s cerkvenim zborom, še zlasti s pastoralno konstitucijo *Veselje in upanje (Gaudium et spes)*.¹⁵ Tudi sam želim na tem mestu poudariti pomen 2. vatikanskega cerkvenega zbora za okrožnico Pavla VI. in za vse nadaljnje družbeno učenje papežev. Cerkveni zbor je poglobil to, kar od vedno pripada resnici vere, oziroma to, s čimer Cerkev, ki je v

¹³ Prim. Benedikt XVI., *Govor na uvodni seji 5. splošne konference škofov Latinske Amerike in Karibov* (13. 5. 2007), v: *Insegnamenti* III, 1 (2007) 854–870.

¹⁴ Prim. Pavel VI., Okrožnica *O delu za razvoj narodov*, 3–5: AAS 59 (1967) 258–260.

¹⁵ Prim. Janez Pavel II., Okrožnica *O skrbi za socialno vprašanje (Sollicitudo rei socialis)*, 30. 12. 1987) 6–7; AAS 80 (1988) 517–519; glej J. Juhant – R. Valenčič, *Družbeni nauk Cerkve*, Celje 1994, 517–588.

KRATICE

1. Drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor (1962–1965)

AA – LA	Odlok Apostolicam actuositatem – O laiškem apostolatu (1964).
GS – CS	Pastoralna konstitucija Gaudium et spes – Cerkev v sedanjem svetu (1965).
LG – C	Dogmatična konstitucija Lumen gentium – O Cerkvi (1964).

2. Socialne okrožnice in listine

Opomba: Socialne okrožnice Cerkve (1891–1991) so zbrane v knjigi Janez Juhant – Rafko Valenčič, Družbeni nauk Cerkve, Mohorjeva družba, Celje 1994. V njej so navedeni tudi podatki, kje in kdaj je dokument izšel.

CA – OS	Janez Pavel II., Okrožnica Centesimus annus – Ob stoletnici (1991).
LE – OČD	Janez Pavel II., Okrožnica Laborem exercens – O človeškem delu (1981).
MM – MU	Janez XXIII., Okrožnica Mater et Magistra – Mati in učiteljica (1961).
OA – OO	Pavel VI., Apostolsko pismo Octogesima adveniens – Ob osemdesetletnici (1971).
PP – DRN	Pavel VI., Okrožnica Populorum progressio – O delu za razvoj narodov (1967).
PT – MZ	Janez XXIII., Okrožnica Pacem in terris – Mir na zemlji (1963).
RN – NR	Leon XIII., Okrožnica Rerum novarum – O novih rečeh (1891).
QA – OŠ	Pij XI., Okrožnica Quadragesimo anno – Ob štiridesetletnici (1931).
SRS – SSV	Janez Pavel II., Okrožnica Sollicitudo rei socialis – O skrbi za socialno vprašanje (1987).

3. Drugi dokumenti in okrajšave

- AAS Acta Apostolicae Sedis.
- CDSC – KDNC Papeški svet Pravičnost in mir, Compendio della dottrina sociale della Chiesa – Kompendij družbene nauka Cerkve, Ljubljana 2006.
- DCE – BJJ Benedikt XVI., Okrožnica Deus est amor – Bog je ljubezen, Cerkevni dokumenti 112, Ljubljana 2006.
- EN – OE Pavel VI., Apostolska spodbuda Evangelii nuntiandi – O evangelizaciji, Ljubljana 1976.
- EV – EŽ Janez Pavel II., Okrožnica Evangelium vitae – Evangelij življenja, Cerkevni dokumenti 60, Ljubljana 1995.
- FR – VR Janez Pavel II., Okrožnica Fides et ratio – Vera in razum, Cerkevni dokumenti 80, Ljubljana 1999.
- HV – PČŽ Pavel VI., Okrožnica Humanae vitae – O posredovanju človeškega življenja, Ljubljana 1968.
- KKC Katekizem katoliške Cerkve, Ljubljana 1993.
- LC – NKS Kongregacija za verki nauk, Navodilo Libertatis conscientia – O krščanski svobodi in osvoboditvi, Cerkevni dokumenti 31, Ljubljana 1986.
- RH – OČ Janez Pavel II., Okrožnica Redemptor hominis – Odrešenik človeka, Cerkevni dokumenti 2, Ljubljana 1979.
- SS – RU Benedikt XVI., Okrožnica Spe salvi – Rešeni v upanju, Cerkevni dokumenti 118, Ljubljana 2008.
- VS – SR Janez Pavel II., Okrožnica Veritatis splendor – Sijaj resnice, Cerkevni dokumenti 51, Ljubljana 1994.

ZVESTOBA DUHU IN NAUKU EVANGELIJA

Spremna beseda

Razvoj današnjega sveta je velik izziv za Cerkev. To dokazuje 2. vatikanski cerkveni zbor, ki je svojemu najobsežnejšemu dokumentu dal naslov *Pastoralna konstitucija Cerkev v sedanjem svetu* (1965). Priprave tega dokumenta, koncilске razprave o predloženih vprašanjih in sprejeto besedilo govorijo, kako so škofje z vsega sveta – bilo jih je okrog 2500 – s svojim razumevanjem bistva Cerkve in njenega poslanstva v svetu nakazali pot v prihodnost. Koncil je bil za Cerkev čas posebnih spoznanj in sklepov. Smemo ga imenovati »kairos«, milostni čas za cerkveno občestvo. To velja ne samo za tiste, ki so živeli v obdobju koncila, ampak tudi za današnje rodove.

Konec 20. in začetek 21. stoletja sta močno razgibana. Prav je, da nakažemo vsaj nekaj značilnosti. Družbene spremembe so bile pričakovane, hkrati pa so bile tudi presenečenje: padec berlinskega zidu, ki je označeval desetletna nasprotja med blokoma in naznanil zlom komunističnega sistema; osamosvojitve zatiranih narodov na raznih celinah ter rojstvo novih držav; nastop informacijske družbe, ki je ustvarila novo miselnost in nove življenjske vzorce; razvoj genskega inženiringa, ki je odkril doslej neznan področja in zakonitosti življenja ter sprožil razne oblike manipuliranja z njim; srečevanje kultur in verstev na svetovni ravni je odprlo nova vprašanja; nova migracijska gibanja ustvarjajo nerešljive probleme; proces globalizacije kaže pozitivne pa tudi negativne vplive na človeško družino; podnebne spremembe kot Damoklejev meč grozijo našemu planetu in življenju na njem.

Razčlenjevanje vzrokov in posledic ne zadošča. Prelaganje krivde na posameznike, znanstveno ali družbenopolitično elito je nova oblika odtujitve (alienacije), ki se konča z obupanim: »Ničesar ne moremo storiti!« Prepričanje, da resnice ni mogoče spoznati, je zanikanje ene izmed osnovnih človekovih zmožnosti – zmožnosti spoznanja. Nič manj ni presenetljivo prepričanje

nekaterih, ki menijo, da je vsak razvoj v resnici v škodo človeku. Očitki veri, da je nasprotnica razuma in razvoja, so pokazali vse kaj drugega kot upravičenost. Pokazalo se je, da je ravno vera (Cerkev) najmočnejša zagovornica človekove zmožnosti spoznanja in razvoja (prim. Janez Pavel II., Okrožnica Vera in razum, 1999; Benedikt XVI., Okrožnica Ljubezem v resnici, 2009). Kaj pomeni trditev, da ni resnice, da je vse relativno, da obstaja več resnic, ki so vse enake, če ne razočaranje nad zmožnostjo človeškega spoznanja? Kaj pomeni zavračanje razvoja, ki naj bi bil v resnici anti-razvoj, če ne zanikanja človekovega prizadevanja, da bi ustvaril boljše življenjske razmere sebi in drugim? Kdo, kako, zakaj?

1. Sporočilo in novosti okrožnice

Cerkev skrbno spremlja razvoj sveta, novo miselnost in porajajoča se vprašanja. Njen socialni ali družbeni nauk so nekateri pojmovali ali ga še pojmujejo kot »tretjo pot« med kapitalizmom in komunizmom. Ali v bohotenju liberalizma ta dva sploh še obstajata? Cerkev ni nikoli sprejemala takšne opredelitve, tudi ni govorila o »tretji« ali »srednji poti«. Njena naloga ni ne politična ne gospodarska ne kulturna ne razvedrilna ali kaka druga dejavnost, pač pa evangelijski navdih vsega, kar človek dela, za vrednote, za katere si prizadeva. Brez poglobitve v evangelijsko sporočilo ni mogoče prav razumeti družbenega in etičnega sporočila okrožnice. Evangelij je namenjen ljudem vseh časov: posameznikom, skupinam, družbam, sistemom. To dokazuje tisočletno evangelijsko izročilo, ki je bilo tako nekoč kot danes človeku zanesljivo vodilo. Človeški in družbeni sistemi se spreminjajo glede na čas, razmere in potrebe. Spreminja jih človek – na boljše ali na slabše, to mora kritično presoditi – odvisno od njegovih spoznanj in etičnih prizadevanj. Časi so takšni, kakršni smo ljudje.

Evangelij ne obljublja raja na zemlji, kot ga obljubljajo razni sistemi in ideologije. Zaveda se, da je človek ne samo minljivo, ampak tudi nepopolno, omejeno in grešno bitje, ki potrebuje odrešenja ne samo zaradi lastne nezmožnosti, revščine, bolezni, nerazvitosti ..., ampak tudi zaradi osebne hudobije in greha,

sebičnosti in pohlepa, zaverovanosti vase in v svoj prav. Vse to posameznik prenaša tudi na družbo. V tem smislu je družbeni nauk Cerkve integralni del evangelijskega oznanila in krščanske etike, ne samo socialna pomoč drugemu.

Ob besedah »socialna okrožnica«, ki sodi v »družbeni nauk Cerkve«, najprej pomislimo na tisti vidik človeške dejavnosti, ki presega posameznika tako s stališča delujočih subjektov kot s stališča tistih, ki jim je pozornost namenjena. Okrožnica ponavlja koncilsko misel, da je človek s svojo individualno in družbeno naravo središče naše pozornosti, skrbi in obravnave. Nikoli ne sme postati sredstvo v rokah politike, gospodarstva, genskega inženiringa, eksperimentiranja, zlasti pa raznih ideologij ... za doseganje njihovih ciljev. Prav tako pri besedi »socialno« najprej pomislimo, kako človeku pomagati v njegovih gmotnih in duhovnih stiskah, pri čemer slednje pogosto zanemarjamo.

V duhu koncila okrožnica zagotavlja, da je človek kot enota duha in telesa (ne duh in telo!) v ospredju vseh iskanj, prizadevanj in delovanja. V mislih imamo ne samo dejavnosti cerkvenih ustanov in skupnosti, ampak tudi prizadevanja civilne družbe za dobro osebe, ki ustvarja družbo, od nje prejema in tudi sama prispeva v zakladnico človečnosti in razvoja. Če znamo pravilno sprejemati, se iz tega učimo tudi dajati, in ko dajemo, tudi sami prejemo.

2. Za celostni razvoj človeka in človeštva

Vprašanja niso nova. Z njimi so se srečevali misleci in praktiki, dejansko vsi, ki se sprašujejo o smislu življenja, človekovega bivanja in početja na zemlji. Ni naključje, da se v novi okrožnici Benedikt XVI. pogosto sklicuje na okrožnico papeža Pavla VI. O delu za razvoj narodov (*Populorum progressio*). Slednja je izšla leta 1967, dve leti po koncilu (1962–1965), ki je v Pastoralni konstituciji Cerkev v sedanjem svetu (*Gaudium et spes*, 1965) obravnaval podobna vprašanja: osebe in družbe, družine in države, znanosti in vere, človeške dejavnosti in razvoja, politike in gospodarstva, vojne in miru, sodelovanja in solidarnosti med narodi. Ta in druga nova vprašanja odmevajo danes v drugačnem, vendar že predvidenem kontekstu: v kontekstu

globalizacije človeške družbe, ki na vseh področjih sproža nova vprašanja in zahteva nove odgovore.

Koncil je sklenil svoje delo dvajset let po koncu 2. svetovne vojne, ko si je svet nekoliko opomogel od njenega uničevanja, od koncila do danes pa so pretekla že štiri desetletja. Razvoj v prvem obdobju je dosegal predvsem zunanje uspehe - vnovično graditev v vojni porušeni dežel, napredek znanosti in tehnologije, osvajanje veselja, manj pa si je prizadeval za uveljavljanje človeka in medsebojnih odnosov. Geslo koncila in okrožnice Pavla VI. je bilo »za celosten razvoj človeka in vsega človeštva«. Žal je danes dlje od njegove uresničitve kot tedaj. Narediti je treba kvalitativen preskok: razvoj je celosten (osebe in družbe, zunanji in duhovni, vseh področij življenja in geografskih celin ...), ali pa ga sploh ni; pravičnost, kakor jo ljudje razumemo (ali samovoljno razlagamo), ni dovolj; ta mora biti utemeljena na etičnih načelih, ne pa na družbenih zakonodajah, ki poljudno razlagajo njen značaj in pomen. Kot rešitev se kažejo na obzorju solidarnost, bratstvo in ljubezen, ki označujejo najglobljo povezanost med osebami; ljubezen pa je pristna, če je utemeljena v resnici. Od tod naslov okrožnice »Ljubezen v resnici«. Spoznajte, da »globalizirani svet« potrebuje »globalizirano ljubezen«, mora postati vodilo za prihodnost človeštva. Tedaj šele bo človeštvo na poti k celostnemu razvoju, ki bo dostopen posamezniku in družbi. Takšen razvoj omogoča - ne daje - dostop do novih obzorij, kajti vsak človek mora sam stopiti na njegovo pot.

V tej zvezi okrožnica ponavlja in pogloblja pomembno misel Pavla VI., daje »vase zaprti humanizem nečloveški humanizem«. Trditev je v svojem času, zlasti v komunističnih krogih, naletela na ostre odmeve. Komunizmu, ki se je razglašal za najbolj humanistični družbeni red, očitati pomanjkanje humanizma! Krog podobnih ideologij se je danes razširil. Vsako zanikanje človekove presežnosti (transcendence, nad-časovnosti), sploh možnosti njenega obstoja, zapira človeka v ozek svet vidnega, obstoječega. Presežnega ni, ker ne sme obstajati. To je logika ideologij - filozofskih, družbenih in življenjskih vzorcev, ki se ravnajo po njim sprejemljivih načelih, če načela sploh priznavajo. Resničen celostni razvoj je človeku dostopen, ko je sam odprt za presežno in mu tudi družba odpira obzorja presežnega.

3. Antropološke prvine okrožnice

Načelo, da je človek v svoji celovitosti najvišja vrednota, je temeljno izhodišče okrožnice, ki v duhu krščanske antropologije in razodetja prepoznava v človeku božjo podobo. Človeku (konkretni osebi) je namenjena božja ljubezen, klic k življenju in razvoju. Oboje se uresničuje sredi človeške družbe. Ni človek zaradi družbe, ampak družba zaradi človeka, ki stopa z njo v odgovorno komunikacijo – za skupno dobro (*bonum commune*) osebe in družbe. Tako se antropološki in družbeni vidik med seboj dopolnjujeta.

Antropologija govori tudi o tem, da v življenju človek najprej prejema, da bi lahko tudi sam drugim dajal in jih bogatil. Iz enega izkustva – prejetanja, prehaja v drugo – dajanje. Prejel je življenje, bil je deležen ljubezni Boga, staršev in okolja. Prejel je tudi klic k ljubezni, k življenju za drugega. Kar velja za posameznika, velja tudi za družbo na vseh ravneh njenega delovanja: deležnosti na bogastvu narave, človeškega uma in pridobitvah razvoja. V tem duhu morajo delovati vse dejavnosti – znanost, umetnost, politika, gospodarstvo ...

V tej zvezi se okrožnica dotakne novih in žgočih vprašanj bioetike: življenja, ki je najvišja zemeljska vrednota in ga je treba spoštovati od spočetja do naravne smrti; načrtovanja spočetja kot odgovornega dejanja staršev, moža in žene, kot potrditve njune ljubezni, ki je tehnika ne more nadomestiti; pogojevanja ekonomske pomoči deželam v razvoju s programi omejevanja rojstev in z liberalističnimi pogledi na spolnost, ki so znamenja razvrednotenja, ne pa resničnega razvoja človeka in družbe ... V posmeh takemu početju govori dejstvo, da se ravno deželam z veliko rodnostjo odpirajo poti razvoja in da je »varna spolnost« najbolj nevarna zaradi neodgovornega ravnanja.

Tudi skrb za okolje, »božje in človeško«, ki je domovališče sedanjih in prihodnjih rodov, je čedalje bolj žgoče vprašanje. Človek je poklican, naj bo oskrbnik in gospod stvarstva, naj ga spreminja v prijazno domovališče, nikakor pa ne uničuje. Z njim je človek življenjsko povezan in stvarstvo s človekom.

4. Vloga etike in strokovnosti

Spoštovanje človekovega dostojanstva ter osebne in družbene poklicanosti k razvoju je izhodišče za vse družbene dejavnosti: odnose, gospodarstvo, izmenjavo dobrin, načrtovanje razvoja, politiko, skrb za humano okolje ... Pri tem sta na voljo dva nenadomestljiva stebra: etika (poštenost) in strokovnost. Prva izhaja iz notranje človekove naravnosti, da išče resnico kot osebno in skupno dobro, druga iz zavesti, da so v naravo stvari in dejavnosti vpisani zakoni, ki jih moramo spoštovati, če hočemo delovati v dobro osebe in skupnosti.

Če naj bo razvoj celosten – v korist osebe in družbe, držav in globaliziranega sveta –, če hoče premagati sedanjo svetovno gospodarsko krizo in postaviti druge osnove za razvoj v prihodnosti, mora spremeniti miselnost in način delovanja.

V gospodarskem življenju je dobiček merilo uspešnosti. Čigav dobiček, čigava uspešnost? Navadno le ene strani. Pri tem mislimo zgolj na njegovo zunanjo, vidno plat, notranjo, duhovno pa zanemarjamo. Ne denar, znanstveni ali tehnični podvig, ne kakršno koli uspešno delo ne odtehtajo tistega, kar je namen vse človekove dejavnosti: »biti« in ne samo »imeti« več. V primeru, ko imamo pred očmi le lasten dobiček, ki ga dosežemo na račun drugega (v ekonomiji, načrtovanju in prenosu proizvodnje na cenene trge), gre za nove oblike izkoriščanja. Temu ni mogoče reči »celostni razvoj«.

Okrožnica se dotakne mnogih vprašanj današnje družbe, ki ima na voljo možnosti, pa jih zaradi pomanjkanja etične zavesti vodi še naprej v slepo ulico. Sem prištevamo »tehnično«, miselnost, ki meni, da je vse, kar človek zmore, tudi dovoljeno. Takšna miselnost je daleč od resničnega razvoja, ki ga narekuje »ljubezen v resnici«. To je velik izziv za znanost, ki išče resnico, predvsem resnico o človeku; znanost, ki je in mora biti v korist sedanjim in prihodnjim rodovom.

Pričakanja, da bo okrožnica odgovorila na vsa perečaa vprašanja, zlasti na današnjo ekonomsko krizo, da bo dala strokovne rešitve, odstranila napetosti in nesorazmerja med narodi, je iluzorno. Bog je dal človeku naloge in zmožnosti, ki ga spodbujajo k razmišljanju, iskanju in dejavnosti; dal mu je

razum in vest, da usmerjata njegovo pot življenja. V času globalizacije človeštva, ko postajamo drug od drugega čedalje bolj odvisni, se ne moremo izogniti tem vprašanjem. Evangeljska resnica je kaži pot, ljubezen pa moč, ki spodbuja iskanje v dobro vseh. Nihče se jima ne more odreči, ne da bi s tem zatajil notranje vzgibe svoje narave in naloge, ki mu jih je Bog zaupal.

5. Sklepne misli

Ob branju okrožnice se zaradi njenega vsebinskega bogastva, zgradbe in načina razmišljanja zbuja zanimiva primerjava s Plečnikovo Univerzitetno knjižnico v Ljubljani, eno izmed najlepših in najskladnih stvaritev, kar jih premore naša domovina. Vsak kamen je načrtovan in postavljen na njemu predvideno mesto. Stavba je domišljena kot enota, v kateri so vsi elementi v službi harmonične celote. Takšna je zgradba okrožnice.

Okrožnica se dotakne vseh pomembnih vprašanj današnjega sveta – človeka in družbe, znanosti in tehnike, gospodarstva in ekonomske politike, bioetike in genskega inženiringa, ekologije in prihodnosti človeštva. Čeprav se ne izogiba kritičnemu razmišljanju o današnji družbi, želi predvsem odpreti nove možnosti za razvoj globalizirane družbe v prihodnosti. V njej vidi uresničenje božjega načrta: človeštvo je in mora postajati družina božjih otrok, bratov in sestra, ki živijo ne samo drug z drugim, ampak tudi drug za drugega. Jasno pove, da je pomanjkanje etične zavesti v človeku in družbi pripeljalo do današnjega kritičnega stanja v svetovnem gospodarstvu. Rešitev je treba iskati v novi etični zavesti posameznika in družbe (pravičnosti, odgovornosti, solidarnosti, prostovoljstvu, bratstva, »ljubezni v resnici«). Ne boji se predlagati novih vidikov za razvoj sveta in odnosov: prebuditve etične zavesti, odgovornosti, zastojnosti, občestvenega gospodarstva, tudi prenove mednarodnih ustanov, obremenjenih s preteklostjo, administrativno neučinkovitostjo ipd. Človeštvu je na voljo vedno veljaven kompas – evangelij, vesela novica tudi za naš čas, razmere in potrebe.

Rafko Valenčič
urednik

Kazalo

Papež Benedikt XVI.	
Okrožnica LJUBEZEN V RESNICI	5
UVOD	5
I. poglavje	
Sporočilo okrožnice <i>O delu za razvoj narodov</i>	13
2. poglavje	
Človeški razvoj v našem času	23
3. poglavje	
Bratstvo, gospodarski razvoj in civilna družba	39
4. poglavje	
Razvoj narodov, pravice in dolžnosti, okolje.....	51
5. poglavje	
Sodelovanje človeške družine	63
6. poglavje	
Razvoj narodov in tehnika	79
SKLEP	87
KRATICE	91
Rafko Valenčič, Zvestoba duhu in nauku evangelija	93

Zbirka CERKVENI DOKUMENTI

1. Papeški govori v Mehiki. Poslanica škofov iz Pueble (1979)
2. Janez Pavel II., Okrožnica Človekov Odrešenik (1979)
3. Papež Janez Pavel II., Na Poljskem (1979)
4. Veselje in veličina življenja (1980)
5. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o katehezi (1980)
6. Janez Pavel II., Na Irskem in v ZDA (1980)
7. Janez Pavel II., Afriški govori (1980)
8. Janez Pavel II., Govor v UNESCO (1980)
9. Janez Pavel II., Sveti Benedikt (1981)
10. Janez Pavel II., Okrožnica o božjem usmiljenju (1981)
11. Janez Pavel II., V ZR Nemčiji (1981)
12. Janez Pavel II., Na Daljnem vzhodu (1981)
13. Janez Pavel II., Okrožnica o človeškem delu (1981)
14. Mednarodno leto prizadetih (1982)
15. Redovniki v Cerkvi (1982)
16. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o družini (1982)
17. Janez Pavel II., Sveto leto odrešenja (1983)
18. Duhovni poklici (1983)
19. Nemški in francoski škofje o miru (1984)
20. Janez Pavel II., V Avstriji (1984)
21. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o odrešenjskem trpljenju (1984)
22. Smernice za vzgojo človeške ljubezni (1984)
23. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o redovništvu (1984)
24. Navodilo o teologiji osvoboditve (1984)
25. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o pokori in spravi (1985)
26. Janez Pavel II., Apostolsko pismo vsem mladim sveta (1985)
27. Janez Pavel II., Okrožnica Apostola Slovanov (1985)
28. Dostojanstvo človeka, Bioetika (1985)
29. VI. simpozij evropskih škofov (1986)
30. Škofovska sinoda: 20 let koncila (1986)
31. Navodila o krščanski svobodi in osvoboditvi (1986)
32. Janez Pavel II., Okrožnica o Svetem Duhu (1986)
33. Kristološka vprašanja (1987)
34. Janez Pavel II., Okrožnica o Odrešenikovi Materi (1987)
35. Ekleziološka vprašanja (1987)
36. Navodilo o daru življenja (1987)
37. Janez Pavel II., Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje (1988)
38. Tisoč let krščanstva v Rusiji (1988)
39. Veselo oznanilo evangelija in vzgoja v veri (1989)
40. Janez Pavel II., Apostolsko pismo o dostojanstvu žene (1989)
41. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda o krščanskih laikih (1989)
42. Mir v pravičnosti (1989)
43. Škofje ZDA – Papeški svet: AIDS (1990)
44. O meditaciji: Študij cerkvenih očetov (1990)

45. Janez Pavel II., Okrožnica Ob stoletnici (1991)
46. Janez Pavel II., Okrožnica Odrešenikovo poslanstvo (1991)
47. MSK: Kateheza odraslih v krščanski skupnosti (1991)
48. Janez Pavel II., Apostolska spodbuda Dal vam bom pastirjev (1992)
49. Škofovska sinoda o Evropi: Katoličani v Evropi (1992)
50. Papeški svet za družbeno obveščanje: Na pragu novih časov (1992)
51. Mednarodna teološka komisija: Eshatološka vprašanja (1993)
52. Janez Pavel II., Okrožnica Sijaj resnice (1994)
53. Ekumenski pravilnik (1994)
54. Janez Pavel II., Pismo družinam (1994)
55. Carlo Maria Martini, Cerkev in javna glasila (1994)
56. Direktorij za službo in življenje duhovnikov (1994)
57. Bratsko življenje v skupnosti (1994)
58. Janez Pavel II., Apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (1995)
59. Cerkev in kultura (1995)
60. Janez Pavel II., Okrožnica Evangelij življenja (1995)
61. Komisija Pravičnost in mir pri SŠK, Izjave (1995)
62. Mednarodno leto žensk (1996)
63. Janez Pavel II., Okrožnica Da bi bili eno (1996)
64. Janez Pavel II., Govori v Sloveniji (1996)
65. Janez Pavel II., Posinodalna apost. spodbuda Posvečeno življenje (1996)
66. Papeški svet za družino, Človeška spolnost – resnica in pomen (1996)
67. Janez Pavel II., Govor na 50. generalni skupščini OZN (1996)
68. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Luč z Vzhoda (1996)
69. Papeški odbor za medn. evhar. kongrese: Evharistija in svoboda (1997)
70. Janez Pavel II., Papeški svet za družino, Zakrament sprave (1997)
71. Papeški svet za družino, Priprava na zakon (1997)
72. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika oglaševanja (1997)
73. CEI, Direktorij družinske pastorale za Cerkev v Italiji (1997)
74. Navodilo o sodelovanju laikov pri službi duhovnikov (1998)
75. Splošni pravilnik za katehezo (1998)
76. Novi duhovni poklici za novo Evropo (1998)
77. Spominjamo se: Premišljevanje o holokavstu (1998)
78. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Gospodov dan (1998)
79. Janez Pavel II., Skrivnost učlovečenja (1999)
80. Janez Pavel II., Okrožnica Vera in razum (1999)
81. CEI, Načrtovanje novih cerkva in Preureditev cerkva (1999)
82. Janez Pavel II., Pismo umetnikom (1999)
83. Papeški svet za laike, Dostojanstvo starejših ljudi (1999)
84. Janez Pavel II., Pismo starejšim (1999)
85. Papeški svet za kulturo, Za pastoralo kulture (2000)
86. Kongregacija za duhovščino, Duhovnik za tretje tisočletje (2000)

87. Papeška biblična komisija, Interpretacija Svetega pisma v Cerкви (2000)
88. Papeški svet za past. zdravstvenih delavcev, Listina zdravstvenih delavcev (2000)
89. Papeški svet za družbeno obveščanje, Etika v družbenem obveščanju (2000)
90. Izjava socialne komisije francoskih škofov, Rehabilitirati politiko (2001)
91. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Ob začetku novega tisočletja (2001)
92. Kongregacija za nauk vere, Navodilo o molitvi za ozdravljenje (2001)
93. Papeški svet za družino, Zakon, družina in zunajzakonske skupnosti (2001)
94. Kongregacija za bogoslužje, Splošna ureditev rimskega misala (2002)
95. CEI, Kako oznanjati evangelij v svetu, ki se spreminja (2002)
96. Papeški svet za družbeno obveščanje, Cerkev in internet (2002)
97. Papeška komisija za kulturne dobrine, Cerkev in kulturne dobrine (2002)
98. Janez Pavel II., Apostolsko pismo Rožni venec Device Marije (2002)
99. Kongregacija za duhovščino, Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva (2002)
100. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja, Znova začeti pri Kristusu (2003)
101. Janez Pavel II., Okrožnica Cerkev iz evharistije (2003)
102. Kongregacija za bogoslužje in za zakramente, Direktorij za ljudske pobožnosti in bogoslužje (2003)
103. Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda Cerkev v Evropi (2003)
104. Papeški svet za kulturo, Jezus Kristus prinašalec žive vode (2003)
105. Papeški svet za pastoralo zdravja, Cerkev, mamila in odvisnost (2004)
106. Kongregacija za katoliško vzgojo, Stalni diakoni (2004)
107. Kongregacija za verski nauk, Pismo o sodelovanju moških in žensk (2004)
108. Kongregacija za bogoslužje, Navodilo o zakramentu odrešenja (2004)
109. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo Kristusova ljubezen do migrantov (2005)
110. Papeška biblična komisija, Judovsko ljudstvo in njegovi sveti Spisi v krščanskem Svetem pismu (2005)
111. Papež Benedikt XVI., Homilije in govori (2005)
112. Papež Benedikt XVI., Okrožnica Bog je ljubezen (2006)
113. Papež Pij XII., Okrožnica o čiščenju Presvetega Srca Jezusovega Haurietis aquas in gaudio (1956–2006)

114. Papež Benedikt XVI., Apostolsko potovanje na Bavarsko (2006)
115. Papež Benedikt XVI., Posinodalna apostolska spodbuda Evharistija – zakrament ljubezni (2007)
116. Papež Benedikt XVI., Apostolsko pismo – Motuproprij Summorum pontificum (2007)
117. Slovenska škofovska konferenca, Nova ureditev Cerkve v Sloveniji leta 2006 (2007)
118. Papež Benedikt XVI., Okrožnica Rešeni v upanju (2008)
119. Papeški svet za pastoralo migrantov in potujočih, Navodilo o pastoralni oskrbi ljudi na cesti (2008)
120. Italijanska škofovska konferenca, Šport in krščansko življenje (2008)
121. Papež Benedikt XVI., Pastoralni obisk v ZDA (2008)
122. Kongregacija za ustanove posvečenega življenja ..., Služba oblasti in pokorščina (2008)
123. Marc card. Ouellet, Evharistija, Božji dar za življenje sveta (2009)
124. Papeška biblična komisija, Sveto pismo in morala (2009)
125. Kongregacija za verski nauk, Dostojanstvo osebe. Navodilo o nekaterih bioetičnih vprašanjih (2009)
126. Benedikt XVI., Pismo za leto duhovništva ob 150-letnici smrti sv. Janeza Marije Vianneya (2009)
127. Benedikt XVI., Okrožnica Ljubezen v resnici (2009)